

Olga Adamowska

**MAŁGORZATA KOWALCZYK,
MICHAŁ SZYKUT (RED.), WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY RESOCJALIZACJI. W POSZUKIWANIU
NOWYCH ROZWIĄZAŃ, WYDAWNICTWO
EDUKACYJNE AKAPIT, TORUŃ 2015
(RECENZJA KSIĄŻKI)**

W 2015 roku ukazała się książka otwierająca nową serię wydawniczą *Za kurtyną resocjalizacji – Współczesne problemy resocjalizacji. W poszukiwaniu nowych rozwiązań*. Jest to praca zbiorowa pod redakcją naukową Małgorzaty Kowalczyk oraz Michała Szykuta, podzielona na cztery części. Tytuł publikacji trafnie określa zawartą w niej tematykę. Autorzy artykułów poruszają aktualne problemy resocjalizacji oraz najnowsze rozwiązania stosowane nie tylko w Polsce, ale i za granicą.

Już we wstępie redaktorzy naukowi wskazują na trudności w dążeniu do efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych w polskim systemie. Jednak zdaniem dr hab. Małgorzaty Kowalczyk i dr. Michała Szykuta powinno być to motorem napędowym do dalszych poszukiwań, zagłębiania się, poznawania czynników warunkujących dane zachowania przestępcze, tak by najpierw określić podmiot oddziaływań resocjalizacyjnych, ukazać źródło zachowań demoralizujących, a uzyskaną wiedzę analizować w sposób wieloaspektowy. Dopiero wtedy uzyskamy wyniki, które będą stanowić grunt do opracowania właściwych działań naprawczych.

Pierwsza część poświęcona jest aktualnym problemom resocjalizacji. Ukazuje ona teoretyczne konteksty zachowań przestępczych i wiktyimizacyjnych, z uwzględnieniem etiologii tych zachowań. Ponadto szeroko ujmuje pojęcie wiktyimizacji z uwzględnieniem relacji zależności w relacjach zachodzących między ofiarą a sprawcą przemocy domowej, o czym pisze w swoim artykule Joanna Weber.

Tematykę przemocy, w tym przede wszystkim przemocy seksualnej rozpatruje Małgorzata Kowalczyk w artykule *Transgeneracyjne wzory przemocy seksualnej w genezie zachowań kobiet wykorzystujących seksualnie dzieci*. Autorka podejmuje mało znaną problematykę powielania wzorów przemocowych, ze wskazaniem na przemoc seksualną. Jest to głęboka analiza opracowań teore-

tycznych i empirycznych tego zagadnienia, w poszukiwaniu genezy wykorzystania seksualnego.

Dr Ewelina Wojtera porusza w swym artykule kontekst autowiktymizacji. Ukazuje ona zależność między zachowaniami suicydalnymi a kryzysem wartości. Ewa Zaliwczak natomiast rozpatruje zagadnienia zachowań autodestrukcyjnych w kontekście oddziaływań resocjalizacyjnych. Gesty i próby samobójcze stanowią problem, z którym mierzą się specjaliści w codziennej pracy ze skazanymi oraz młodzieżą niedostosowaną.

Kolejną tematyką poruszaną w kontekście kryminologicznego wymiaru zachowań przestępczych jest tematyka zabójców seryjnych. W artykule Anity Kotlengi możemy odnaleźć próbę ujęcia najważniejszych cech charakterystycznych dla tego typu sprawców. Tekst Klaudii Chojnackiej natomiast jest opisem działania jednego z najbardziej okrutnych zabójców seryjnych Andrieja Czikitaiły.

Druga część monografii przedstawia oddziaływania stosowane przez kuratorów w wybranych krajach. Ukazuje mało znany w Polsce, proces prywatyzacji systemu probacji w Wielkiej Brytanii, w tym zwiększenie udziału społeczeństwa w wykonywaniu orzeczeń sądowych. W tej części odnajdziemy opis tego zjawiska w tekstach Roberta Cotterella i Jana Hannanta. Sarah Mainwaring w swoim artykule przedstawia oddziaływania resocjalizacyjne brytyjskich kuratorów. Ukazuje możliwości współpracy probacji z innymi instytucjami, a także z uczelniami wyższymi. Violeta Duda natomiast opisuje funkcjonowanie francuskich kuratorów oraz stosowane w tym kraju oddziaływania resocjalizacyjne. Sytuację kurateli w Polsce opisują artykuły: Michała Szykuta opisujący problemy, z którymi borykają się kuratorzy, Anny Janus-Dębskiej oraz Honoraty Czajkowskiej, które przybliżają specyfikę pracy kuratorów sądowych.

Trzecia część publikacji szeroko ukazuje problematykę resocjalizacji nieletnich. Artykuł Przemysława Frąckowiaka to teoretyczne poszukiwania skuteczniejszych rozwiązań dla funkcjonowania zakładów poprawczych. Problematykę resocjalizacji młodzieży uzależnionej podejmuje natomiast Jacek Szczepkowski. Kwestię odporności psychicznej w koncepcjach resocjalizacyjnych opisuje Jolanta Spętana. Autorka wskazuje, jak duże znaczenie ma odporność psychiczna w procesie resocjalizacji. Teksty Huberta Kupca i Moniki Zięciak to praktyczne propozycje wykorzystania aktywności nieletnich w procesie resocjalizacji.

Monografię kończy część poświęcona możliwościom i strategiom pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i/lub łamiących prawo. Czesław Kustra odnosi się do koncepcji psychodynamicznych w terapii grupowej osób uzależnionych od alkoholu. Wskazuje na rolę wspólnoty w terapii, a także podkreśla rolę terapii w procesie leczenia. Mark Atkinson opisuje natomiast działania podejmowane w USA. Odnosi się do rozwiązań prawnych, które uprawniają sędziów do kontroli spożywania alkoholu przez kierowców za pomocą rozwiązań technologicznych. Artykuł Piotra Krakowiaka uwzględnia aktywizację osób niedostosowanych społecznie poprzez niesienie pomocy osobom nieuleczalnie

chorem. Oddziaływania wykorzystujące różne formy opieki zmierzają do rozwijania empatii oraz altruistycznych uczuć u osób niedostosowanych społecznie. Justyna Karolak przedstawia praktyczne rozwiązania oraz metodologiczne podstawy funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Ostatni tekst opisuje sposoby zapobiegania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w oparciu o założenia programu „Come In”.

Słyszając coraz częściej o „kryzysie resocjalizacji” doskonalenie i modernizacja stosowanych rozwiązań, a także dalsze poszukiwania nowych wydają się być koniecznością w usprawnianiu polskiego systemu oddziaływań. Szybko następujące zmiany naszego społeczeństwa generują wiele nowych problemów również w dziedzinie resocjalizacji. Rozluźnianie więzi społecznych, odejście od tradycji, wielokulturowość to tylko część procesów, które możemy zaobserwować w ostatnim czasie. Ten brak stabilności częstokroć powoduje zagubienie, poczucie osamotnienia jednostek, a w rezultacie wzrost zachowań dewiacyjnych. Stosowane obecnie oddziaływania, również te w warunkach instytucjonalnych, wykazują niską efektywność. Coraz większą rolę przypisuje się działalności w środowisku otwartym.

Recenzowana monografia jest przykładem właśnie takich poszukiwań, które pozwolą odnaleźć rozwiązania adekwatne do aktualnej rzeczywistości społecznej, z uwzględnieniem możliwości naszego państwa. Ukazuje ona możliwości alternatywnych rozwiązań na wielu płaszczyznach działalności resocjalizacyjnej, w oparciu o aktualną wiedzę, a także z wykorzystaniem rozwiązań stosowanych w innych krajach. Jej tytuł trafnie ukazuje prezentowane treści, ma przejrzystą strukturę, a artykuły w poszczególnych częściach tworzą logiczną całość. Publikacja porusza kwestie, które do tej pory nie były zbyt szeroko opisywane w polskiej literaturze, wnosi nowe propozycje rozwiązań. Podejmowana problematyka z pewnością okaże się interesująca dla szerokiego grona odbiorców, zajmujących się zarówno teorią, jak i praktyką resocjalizacji.

A REVIEW OF THE BOOK “CONTEMPORARY PROBLEMS OF REHABILITATION. IN THE SEARCH FOR NEW SOLUTIONS” BY MAŁGORZATA KOWALCZYK, MICHAŁ SZYKUT, EDUCATIONAL PUBLISHING HOUSE AKAPIT, TORUŃ 2015

Abstract

Dynamically changing social situation causes the emergence of new challenges in the field of rehabilitation. The authors of the articles are looking for new solutions taking into account the theoretical and practical knowledge. The book includes many not well recognised aspects. The presented activities are applied in Poland and other countries.

